

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Долікарська медична допомога
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра екстреної медичної допомоги та медицини катастроф
Розробник(и)	Бадіон Юрій Олексійович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 64 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 40 год. практичних занять), 86 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Фізична культура і спорт"
Передумови для вивчення дисципліни	Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті, Анатомія людини, основи динамічної анатомії, Фізіологія людини і спорту
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка студентів до невідкладних дій та організаційних заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Основи нормальної та патологічної анатомії. Основи нормальної та патологічної фізіології.

Анатомо-топографічна будова тіла людини. Кістково-м'язова система. Скелет та його функції. Кістки голови. Хребет та його відділи. Грудна клітка. Кістки кінцівок та кістки тазу. М'язи верхніх та нижніх кінцівок. М'язи тулуба. Органи дихання. Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів легень. Значення та механізм дихання. Характеристика та частота дихальних екскурсій. Наслідки зупинки дихання. Серцево-судинна система. Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки крововтрати. Основи кровообігу: серце, кровеносні судини. Будова та робота серця, його роль в кровообігу. Магістральні судини, судини верхніх та нижніх кінцівок. Види кровотеч, значення своєчасної зупинки кровотечі. Значення знань з основ анатомічної будови тіла та систем організму людини для надання домедичної допомоги.

Тема 2 Перша домедична допомога як навчальна дисципліна. Первинне і вторинне обстеження постраждалого.

Перша домедична допомога, її актуальність, зміст. Поняття про домедичну допомогу. Правові аспекти надання домедичної допомоги. Місце та обсяг надання домедичної допомоги. Огляд місця події, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження, виклик ШМД та інших рятувальних служб у небезпечній ситуації, залучення випадкових свідків до організації надання першої домедичної допомоги. Засоби особистої безпеки. Контакт із постраждалим. Проведення первинного огляду. Визначення рівня свідомості за шкалою APVU. Первинне обстеження постраждалого за методом САВС. Визначення наявності дихання, його частоти. Оцінка центрального і периферичного пульсу. Правила виклику ШМД. Переведення постраждалого у стабільне положення. Техніка виконання вторинного огляду.

Тема 3 Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.

Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових трубок). Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при обструкції стороннім тілом (прийом Геймліха, конікопункція (конікотомія)). Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти. Бар'єрні пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ). Пневмоторакс: види, ознаки, домедична допомога.

Тема 4 Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція).

Процес умирання організму. Термінальні стани (перед агонія, агонія, клінічна смерть). Ознаки та закономірності порушення життєво важливих функцій до їх повної зупинки. Термінальна пауза. Поняття про клінічну смерть, її ознаки, найчастіші причини гострих розладів та зупинки кровообігу та дихання. Фібриляція серця, як найчастіша причина зупинки кровообігу. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Поняття про серцево-легеневу реанімацію (СЛР), можливості реанімації в залежності від часу, що минув з моменту припинення серцевої діяльності та дихання та її загальні правила. Алгоритми проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Визначення наявності дихання. Визначення наявності пульсу на сонній артерії. Серцево-легенева реанімація. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора. Критерії ефективності та припинення реанімаційних заходів. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації.

Тема 5 Перша домедична допомога при кровотечах. Основи десмургії.

Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Способи та техніка тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі: підняття кінцівки, тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж). Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги. Поняття про десмургію. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання штатних та підручних засобів для бинтування. Правила і техніка накладання пов'язок на голову, грудну клітку та живіт. Окклюзійна пов'язка на грудну клітку. Пов'язки на кінцівки – циркулярна, спіральна, на палець і пальці кисті та стопи, колосовидна на кисть.

Тема 6 Перша домедична допомога при травмах та пораненнях. Транспортна іммобілізація.

Класифікація, механізм, види травм. Ознаки травми, поняття про комбіновану, сполучну, множинну травму. Механічна травма, характеристика рани, її ознаки, основні класифікації. Пріоритети дій рятувальника на місці події, методика детального огляду потерпілого, види ушкоджень, що вимагають негайного реагування. Правила та методи транспортної іммобілізації. Сучасні засоби іммобілізації та транспортування потерпілих. Застосування підручних засобів для проведення транспортування. Основи догляду за травмованими. Механізм травми грудної клітки та методика обстеження органів грудної порожнини. Поняття та види пневмотораксу, гемоторакс, травма серця, обструкція дихальних шляхів. Правила проведення обстеження при травмах черевної порожнини і тазу. Техніка надання першої допомоги при проникаючих пораненнях грудей, живота і тазу. Помилки, які зустрічаються при наданні домедичної допомоги. Особливості правил транспортування постраждалих при проникаючих пораненнях грудної, черевної порожнини і тазу. Визначення поняття переломів, класифікація переломів, їх ознаки. Діагностика вивихів, домедична допомога. Ускладнення цієї травми, які частіше всього стають безпосередньою причиною смерті. Техніка послідовності проведення огляду потерпілого при виникненні підозри на наявність перелому. Основні правила та способи накладання іммобілізаційних шин з табельних та імпровізованих матеріалів. Підготовка постраждалих до транспортування.

Тема 7 Перша домедична допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища.

Поняття про термічні, хімічні та променеві опіки та відмороження. Стадії опіків та відморожень, їх характеристики. Визначення глибини і площі термічних опіків. Причини та ознаки дії низької температури (переохолодження, відмороження), домедична допомога. Дії кислот і лугів, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різної етіології. Поняття про електротравму. Диференційна діагностика "електроміток" і вогнепальної рани. Ураження технічним електричним струмом та блискавкою. Дії на місці події при наданні допомоги ураженим електричним струмом.

Тема 8 Ураження отруйними і сильнодіючими речовинами. Укуси отруйних змій та комах. Перша домедична допомога при гострих отруєннях.

Клініко-токсикологічна класифікація отруйних речовин. Характер ураження сильнодіючими отруйними речовинами. Перша домедична допомога при отруєнні отруйними речовинами різних груп. Заходи безпеки під час надання медичної допомоги потерпілому. Основні принципи детоксикації. Промивання шлунку та кишківника. Застосування сорбентів. Профілактика уражень отруйними речовинами.

Тема 9 Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.

Причини, діагностика і домедична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомач, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною або невідомим газом, повішенні. Асфіксія та її різновиди: обтураційна, странгуляційна, стенозуюча, компресійна, нервово-паралітична, центральна. Утоплення, його ознаки. Перша домедична допомога. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Домедична допомога при утопленні.

Тема 10 Підсумковий контроль

Вирішення ситуаційних задач з використанням симуляційного обладнання (манекенів тіла людини та тренажерів медичного призначення); підсумкове тестування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Оцінити рівень структурних та функціональних порушень організму постраждалого за умови екстрених ситуацій, визначити рівень загрози для життя постраждалого та необхідність в наданні першої допомоги.
РН2	Застосовувати принципи медичного сортування та транспортування постраждалих у екстремальних ситуаціях, в тому числі здійснювати перенесення потерпілих із використанням підручних засобів.
РН3	Здійснювати безперервний та сталий професійний розвиток.
РН4	Визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.
РН16	Надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів, що загрожують життю і здоров'ю постраждалої особи.
РН21	Застосовувати знання про будову та функціонування організму людини, в тому числі під час надання першої допомоги постраждалому, який перебуває у невідкладному стані.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 017 Фізична культура і спорт:

ПР1	Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
ПР4	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
ПР5	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
ПР13	Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.
ПР16	Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.
ПР21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
-----	--

СН2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
СН3	Навички міжособистісної взаємодії.
СН4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Основи нормальної та патологічної анатомії. Основи нормальної та патологічної фізіології.	
Лк1 "Основи нормальної та патологічної анатомії. Основи нормальної та патологічної фізіології" (денна)	Анатомо-топографічна будова тіла людини. Кістково-м'язова система. Скелет та його функції. Кістки голови. Хребет та його відділи. Грудна клітка. Кістки кінцівок та кістки тазу. М'язи верхніх та нижніх кінцівок. М'язи тулуба. Органи дихання. Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів легень. Значення та механізм дихання. Характеристика та частота дихальних екскурсій. Наслідки зупинки дихання. Серцево-судинна система. Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки крововтрати. Основи кровообігу: серце, кровеносні судини. Будова та робота серця, його роль в кровообігу. Магістральні судини, судини верхніх та нижніх кінцівок. Види кровотеч, значення своєчасної зупинки кровотечі.
Пр1 "Основи нормальної та патологічної анатомії. Основи нормальної та патологічної фізіології" (денна)	Анатомо-топографічна будова тіла людини. Кістково-м'язова система. Скелет та його функції. Кістки голови. Хребет та його відділи. Грудна клітка. Кістки кінцівок та кістки тазу. М'язи верхніх та нижніх кінцівок. М'язи тулуба. Органи дихання. Загальний огляд органів дихання. Будова верхніх дихальних шляхів легень. Значення та механізм дихання. Характеристика та частота дихальних екскурсій. Наслідки зупинки дихання.
Пр2 "Основи нормальної та патологічної анатомії. Основи нормальної та патологічної фізіології." (денна)	Серцево-судинна система. Поняття про кровообіг. Кров, її кількість в організмі людини, наслідки крововтрати. Основи кровообігу: серце, кровеносні судини. Будова та робота серця, його роль в кровообігу. Магістральні судини, судини верхніх та нижніх кінцівок. Види кровотеч, значення своєчасної зупинки кровотечі. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті.
Тема 2. Перша домедична допомога як навчальна дисципліна. Первинне і вторинне обстеження постраждалого.	

Лк2 "Перша домедична допомога як навчальна дисципліна. Первинне і вторинне обстеження постраждалого"

Перша домедична допомога, її актуальність, зміст. Поняття про домедичну допомогу. Правові аспекти надання домедичної допомоги. Огляд місця події, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження, виклик ШМД та інших рятувальних служб у небезпечній ситуації, залучення випадкових свідків до організації надання першої домедичної допомоги. Засоби особистої безпеки. Проведення первинного огляду. Техніка виконання вторинного огляду.

Пр3 "Перша домедична допомога як навчальна дисципліна." (денна)

Перша домедична допомога, її актуальність, зміст. Поняття про домедичну допомогу. Правові аспекти надання домедичної допомоги. Місце та обсяг надання домедичної допомоги. Огляд місця події, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження, виклик ШМД та інших рятувальних служб у небезпечній ситуації, залучення випадкових свідків до організації надання першої домедичної допомоги. Засоби особистої безпеки. Контакт із постраждалим. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр4 "Первинне та вторинне обстеження постраждалого." (денна)

Проведення первинного огляду. Визначення рівня свідомості за шкалою APVU. Первинне обстеження постраждалого за методом САВС. Визначення наявності дихання, його частоти. Оцінка центрального і периферичного пульсу. Правила виклику ШМД. Переведення постраждалого у стабільне положення. Техніка виконання вторинного огляду. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 3. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.

Лк3 "Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога." (денна)

Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових трубок). Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при обструкції стороннім тілом (прийом Геймліха, конікопункція (конікотомія)). Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти. Бар'єрні пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ). Пневмоторакс: види, ознаки, домедична допомога.

Пр5 "Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога." (денна)

Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових трубок). Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при обструкції стороннім тілом (прийом Геймліха, конікопункція (конікотомія)). Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.

Пр6 "Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога." (денна)

Бар'єрні пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ). Пневмоторакс: види, ознаки, домедична допомога. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 4. Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція).

Лк4 "Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності." (денна)

Процес умирання організму. Термінальні стани (перед агонія, агонія, клінічна смерть). Ознаки та закономірності порушення життєво важливих функцій до їх повної зупинки. Термінальна пауза. Поняття про клінічну смерть, її ознаки, найчастіші причини гострих розладів та зупинки кровообігу та дихання. Фібриляція серця, як найчастіша причина зупинки кровообігу. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті.

Лк5 "Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція)." (денна)

Поняття про серцево-легеневу реанімацію (СЛР), можливості реанімації в залежності від часу, що минув з моменту припинення серцевої діяльності та дихання та її загальні правила. Алгоритми проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Визначення наявності дихання. Визначення наявності пульсу на сонній артерії. Серцево-легенева реанімація. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора. Критерії ефективності та припинення реанімаційних заходів. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації.

Пр7 "Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція)." (денна)

Процес умирання організму. Термінальні стани (перед агонія, агонія, клінічна смерть). Ознаки та закономірності порушення життєво важливих функцій до їх повної зупинки. Термінальна пауза. Поняття про клінічну смерть, її ознаки, найчастіші причини гострих розладів та зупинки кровообігу та дихання. Фібриляція серця, як найчастіша причина зупинки кровообігу. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті.

Пр8 "Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція)." (денна)

Поняття про серцево-легеневу реанімацію (СЛР), можливості реанімації в залежності від часу, що минув з моменту припинення серцевої діяльності та дихання та її загальні правила. Алгоритми проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Визначення наявності дихання. Визначення наявності пульсу на сонній артерії. Серцево-легенева реанімація. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр9 "Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція)" (денна)

Серцево-легенева реанімація. Техніка натискань на грудну клітку. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр10 "Зупинка кровообігу та дихання. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція)." (денна)

Критерії ефективності та припинення реанімаційних заходів. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 5. Перша домедична допомога при кровотечах. Основи десмургії.

Лкб "Перша домедична допомога при кровотечах." (денна)

Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Способи та техніка тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі: підняття кінцівки, тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж). Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі. Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги.

Пр11 "Перша домедична допомога при кровотечах." (денна)

Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Способи та техніка тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі: підняття кінцівки, тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж). Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр12 "Перша домедична допомога при кровотечах" (денна)

Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр13 "Основи десмургії." (денна)

Поняття про десмургію. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання штатних та підручних засобів для бинтування. Правила і техніка накладання пов'язок на голову, грудну клітку та живіт. Оклюзійна пов'язка на грудну клітку. Пов'язки на кінцівки – циркулярна, спіральна, на палець і пальці кисті та стопи, колосовидна на кисть. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 6. Перша домедична допомога при травмах та пораненнях. Транспортна іммобілізація.

Лк7 "Перша домедична допомога при травмах та пораненнях." (денна)

Класифікація, механізм, види травм. Ознаки травми, поняття про комбіновану, сполучну, множинну травму. Механічна травма, характеристика рани, її ознаки, основні класифікації. Пріоритети дій рятувальника на місці події, методика детального огляду потерпілого, види ушкоджень, що вимагають негайного реагування. Правила та методи транспортної іммобілізації. Сучасні засоби іммобілізації та транспортування потерпілих.

Лк8 "Перша домедична допомога при травмах та пораненнях." (денна)

Механізм травми грудної клітки та методика обстеження органів грудної порожнини. Поняття та види пневмотораксу, гемоторакс, травма серця, обструкція дихальних шляхів. Правила проведення обстеження при травмах черевної порожнини і тазу. Техніка надання першої допомоги при проникаючих пораненнях грудей, живота і тазу. Помилки, які зустрічаються при наданні домедичної допомоги. Особливості правил транспортування постраждалих при проникаючих пораненнях грудної, черевної порожнини і тазу.

Пр14 "Перша домедична допомога при травмах та пораненнях." (денна)

Класифікація, механізм, види травм. Ознаки травми, поняття про комбіновану, сполучну, множинну травму. Механічна травма, характеристика рани, її ознаки, основні класифікації. Пріоритети дій рятувальника на місці події, методика детального огляду потерпілого, види ушкоджень, що вимагають негайного реагування. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр15 "Перша домедична допомога при травмах та пораненнях." (денна)

Травми голови і ділянки хребта. Особливості огляду постраждалого з підозрою на травму хребта. Механізм травми грудної клітки та методика обстеження органів грудної порожнини. Поняття та види пневмотораксу, гемоторакс, травма серця, обструкція дихальних шляхів. Правила проведення обстеження при травмах черевної порожнини і тазу. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Пр16 "Транспортна іммобілізація." (денна)

Визначення поняття переломів, класифікація переломів, їх ознаки. Діагностика вивихів, домедична допомога. Техніка послідовності проведення огляду потерпілого при виникненні підозри на наявність перелому. Правила та методи транспортної іммобілізації. Сучасні засоби іммобілізації та транспортування потерпілих. Основні правила та способи накладання іммобілізаційних шин з табельних та імпровізованих матеріалів. Підготовка постраждалих до транспортування. Застосування підручних засобів для проведення транспортування. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 7. Перша домедична допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища.

Лк9 "Перша домедична допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища." (денна)

Поняття про термічні, хімічні та променеві опіки та відмороження. Стадії опіків та відморожень, їх характеристики. Визначення глибини і площі термічних опіків. Причини та ознаки дії низької температури (переохолодження, відмороження), домедична допомога. Дії кислот і лугів, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різної етіології. Поняття про електротравму. Диференційна діагностика "електроміток" і вогнепальної рани. Ураження технічним електричним струмом та блискавкою. Дії на місці події при наданні допомоги ураженим електричним струмом.

Пр17 "Перша домедична допомога при ушкодженнях фізичними факторами навколишнього середовища." (денна)

Поняття про електротравму. Диференційна діагностика "електроміток" і вогнепальної рани. Ураження технічним електричним струмом та блискавкою. Дії на місці події при наданні допомоги ураженим електричним струмом. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.

Тема 8. Ураження отруйними і сильнодіючими речовинами. Укуси отруйних змій та комах. Перша домедична допомога при гострих отруєннях.

<p>Лк10 "Ураження отруйними і сильнодіючими речовинами. Укуси отруйних змій та комах. Перша домедична допомога при гострих отруєннях." (денна)</p> <p>лініко-токсикологічна класифікація отруйних речовин. Характер ураження сильнодіючими отруйними речовинами. Перша домедична допомога при отруєнні отруйними речовинами різних груп. Заходи безпеки під час надання медичної допомоги потерпілому. Основні принципи детоксикації. Промивання шлунку та кишківника. Застосування сорбентів. Профілактика уражень отруйними речовинами.</p>
<p>Лк11 "Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах" (денна)</p> <p>Причини, діагностика і домедична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною або невідомим газом, повішенні.</p>
<p>Пр18 "Ураження отруйними і сильнодіючими речовинами. Укуси отруйних змій та комах. Перша домедична допомога при гострих отруєннях." (денна)</p> <p>Клініко-токсикологічна класифікація отруйних речовин. Характер ураження сильнодіючими отруйними речовинами. Перша домедична допомога при отруєнні отруйними речовинами різних груп. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Заходи безпеки під час надання медичної допомоги потерпілому. Основні принципи детоксикації. Промивання шлунку та кишківника. Застосування сорбентів. Профілактика уражень отруйними речовинами. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.</p>
<p>Тема 9. Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.</p>
<p>Лк12 "Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах." (денна)</p> <p>Асфіксія та її різновиди: обтураційна, странгуляційна, стенозуюча, компресійна, нервово-паралітична, центральна. Утоплення, його ознаки. Перша домедична допомога. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Домедична допомога при утопленні.</p>
<p>Пр19 "Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах." (денна)</p> <p>Причини, діагностика і домедична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною або невідомим газом, повішенні. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.</p>
<p>Пр20 "Перша домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах/" (денна)</p> <p>Асфіксія та її різновиди: обтураційна, странгуляційна, стенозуюча, компресійна, нервово-паралітична, центральна. Утоплення, його ознаки. Перша домедична допомога. Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Домедична допомога при утопленні. Вивчення даної теми передбачає практико-орієнтоване навчання у симуляційному центрі з використанням манекенів тіла людини та тренувального обладнання медичного спрямування.</p>
<p>Тема 10. Підсумковий контроль</p>

<p>A1 "Підсумковий контроль" (денна)</p> <p>Вирішення ситуаційних задач з використанням симуляційного обладнання (манекенів тіла людини та тренажерів медичного призначення); підсумкове тестування.</p>
<p>A2 "Підсумковий контроль" (денна)</p> <p>Вирішення ситуаційних задач з використанням симуляційного обладнання (манекенів тіла людини та тренажерів медичного призначення); підсумкове тестування.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні мультимедійні лекції.
МН2	Практико-орієнтоване навчання у вигляді тренінгів із вирішенням ситуаційних задач.
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН5	Самостійне навчання
МН6	Електронне навчання

Лекції надають студентам матеріали, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти. Лекції доповнюються практичними заняттями, які надають студентам можливість опанувати теоретичні знання та застосувати практичні уміння для надання пдолікарської медичної допомоги постраждалим у невідкладному стані або за умови екстреної ситуації. Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчого мислення.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Аналіз конкретних ситуацій (case-study) та практико-орієнтоване навчання в тренувальному класі щодо надання невідкладної допомоги симульованому постраждалому у невідкладному стані сприятимуть розвитку навичок комунікації та вміння працювати в команді, лідерства, здатності брати на себе відповідальність та приймати обґрунтовані рішення, здатності працювати в критичних умовах, уміння управляти конфліктами. Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій. Навчання на основі досліджень спонукає до розвитку визначеності та наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Робота під час лекції (прослуховування, конспектування, участь у дискусії тощо)
НД2	Відпрацювання практичних навичок в симуляційному центрі
НД3	Аналіз та обговорення кейсів (практичних)

НД4	Виконання групового/ індивідуального практичного завдання по наданню екстреної допомоги постраждалому у невідкладному стані
НД5	Підготовка до практичних занять
НД6	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД7	Електронне навчання у системах (MIX, LecturED СумДУ, програмне забезпечення Google)

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.	Коригування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.
МФО2 Перевірка виконання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на манекенах тіла людини з використанням симуляційного обладнання.	Впродовж усього періоду навчання.	Усні коментарі викладача під час занять

<p>МФО3 Розв'язування клінічних кейсів</p>	<p>Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність.</p>	<p>Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.</p>	<p>Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.</p>
<p>МФО4 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань</p>	<p>У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативність сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.</p>	<p>Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.</p>	<p>Консультування студентів в роботі зі стандартизованим пацієнтом або симуляційним обладнанням, пряме та непряме спостереження за роботою здобувачів з симульованим постраждалим із подальшим визначенням рівня практичної підготовки.</p>
<p>МФО5 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами</p>	<p>Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.</p>	<p>Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.</p>	<p>Усні коментарі викладача.</p>
<p>МФО6 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки</p>	<p>Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану.</p>	<p>Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.</p>	<p>Спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінювання рівня набутих теоретичних знань.</p>

МФО7 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню дисципліни.	На останньому занятті з дисципліни.	Студент має надати 60% правильних відповідей.
МФО8 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із кожної тематики.	Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.	Студент має надати 60% правильних відповідей.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: диференційований залік	Проводиться у вигляді практично-орієнтованого іспиту. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріаль з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове тестування	На останньому занятті.	Оцінка в балах та короткий коментар.
МСО2 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	Включає в себе усне опитування, інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів обстеження, об'єктивне структуроване клінічне обстеження симульованого постраждалого, вирішення клінічних індивідуальних та групових кейсів, поточне тестування. Студенти, які залучені до дослідницької діяльності, мають можливість презентувати результати власних досліджень н конференціях, конкурсах студентських наукових робіт тощо (заохочувальна діяльність, додаткові бали).	Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті. Результат виконання впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО3 Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з надання екстреної медичної допомоги постраждалому у невідкладному стані.	Впродовж усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті. Результат виконання впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
5 семестр		100 балів		
МСО1. Підсумковий контроль: диференційований залік		40		
	Підсумковий тестовий контроль	20	12	Ні
	Надання екстреної медичної допомоги симульованому постраждалому в невідкладному стані	20	12	Ні
МСО2. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки		40		
		40	24	Ні
МСО3. Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій		20		
		20	12	Ні

Оцінювання успішності по завершенню вивчення дисципліни. Форма підсумкового контролю – диференційований залік, що проводиться у кінці вивчення курсу у вигляді теоретичного і практичного завдань. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка слухач повинен отримати не менше 60 % правильних відповідей з теоретичної частини заліку та не менше 60 % правильних відповідей з практичної частини. Теоретичне завдання проводять у формі тестового контролю (50 тестів з вибором варіанту правильної відповіді) впродовж 60 хвилин. Практичне завдання проводиться у вигляді вирішення, презентації та обговорення клінічного ситуаційного завдання. Оцінка кожного слухача проводиться на основі ефективності його роботи під час надання екстреної допомоги симульованому постраждалому у невідкладному стані відповідно до типових карт оцінювання.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Навчально-тренувальні тренажери медичного спрямування
ЗН4	Симуляційне медичне обладнання
ЗН5	Довідкові матеріали (друковані та електронні)
ЗН6	Симуляційний центр кафедри ЕМД та МК

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі : навч. посіб. / В. С. Тарасюк, М. В. Матвійчук, І. В. Паламар та ін. ; за ред. В. С. Тарасюка. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : Медицина, 2019. – 504 с.
2	Кровотеча. Крововтрата. Екстрена медична допомога / Ю. В. Шкатула, Г. Ф. Ткач, В. Ю. Гарбузова, Ю. О. Бадіон; за загальною редакцією Ю. В. Шкатули. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – 155 с.
3	Методичні вказівки до практичного заняття «Базове підтримання життя» з дисципліни «Домедична допомога» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2019. – 19 с.
4	Методичні вказівки до практичного заняття «Гострі отруєння» з дисципліни «Екстрена допомога при невідкладних станах» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2020. – 23 с.
5	Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269. Новий клінічний протокол «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап» // Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/2/12737-dn_20190605_1269_dod.pdf .
Допоміжна література	
1	Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощіна. – Київ. Юстон. – 2016. – 212 с.
2	Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. – Київ. – 2017. – 504 с.
3	Методичні вказівки до практичного заняття «Утоплення» з дисципліни «Екстрена допомога при невідкладних станах» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2020. – 16 с.
4	Методичні вказівки до практичного заняття «Тактична медицина. Методи припинення зовнішньої кровотечі» з дисципліни «Медичний захист військ» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2018. – 29 с.
5	Методичні вказівки до практичного заняття «Множинні, поєднані, комбіновані пошкодження. Політравма» з дисципліни «Травматологія та ортопедія» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми : СумДУ, 2014. – 22 с.
6	Методичні вказівки до практичного заняття «Транспортна іммобілізація» з дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2015. – 34 с.

7	Медичний захист військ: навчальний посібник / [С.О. Гур'єв, Ю.В. Шкатула, В.П. Печиборщ та ін.] – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 175 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Інформаційно правовий портал «Закони України»: Режим доступу: http://uazakon.com/ .
2	Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях» // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-99-%D0%BF .
3	Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/ .
4	Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/ .
5	Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ .